

# การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

## Research and Development in Education

เดชกุล มัทวานุกูล<sup>1</sup>, ภัทรานิษฐ์ พรหมสุรินทร์<sup>2</sup> และ สุนิศา โยธารอส<sup>3</sup>

Detkul Matavanukui<sup>1</sup>, Pattarnoi Promsurim<sup>2</sup> and Sunisa Yotaros<sup>3</sup>

<sup>1</sup>สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

<sup>2</sup>มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

<sup>3</sup>นักวิชาการอิสระ

<sup>1</sup>Suvarnabhumi Institute of Technology, Thailand

<sup>2</sup>Phranakhon Rajabhat University, Thailand

<sup>3</sup>Independent Academician

Corresponding Author E-mail: <sup>2</sup> noi.52565256@gmail.com

Retrieved: July 14, 2023; Revised: August 29, 2023; Accepted: August 30, 2023

### บทคัดย่อ

การพัฒนาประเทศสู่การเป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge – based Society) ภายใต้โลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องอาศัยวิสัยทัศน์ในการพัฒนานโยบายและวางแผนที่สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ส่งผลให้ต้องมีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นต่อการศึกษาของประเทศ จะทำให้สามารถพัฒนานโยบายและวางแผนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในการตัดสินใจอย่างถูกต้อง

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา เป็นวิธีวิทยาการแบบหนึ่งที่ประยุกต์หลักการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มาใช้ในทางการศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ทางการศึกษาที่สามารถเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา ทั้งระบบการบริหารจัดการศึกษา หลักสูตรและการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอนและเทคโนโลยีการศึกษาและการวัดและประเมินผลการศึกษา

**คำสำคัญ:** การวิจัยและพัฒนา; นวัตกรรมทางการศึกษา

### Abstract

The construction of a Knowledge-based Society for national development is the most important under the age of globalization. This rapid change needs to set a vision in policy development and consistent plans for the changing contexts over time. Changes in educational contexts, problems, and barriers might happen toward national education. The

development of policy and planning in Research and Development in Education is the basic information for the right decisions.

Research and Development in Education is a research methodology that applies Research and Development principles to educational research for creating and inventing educational innovations. The productions will benefit the educational management system, curriculums and instructions, media and technology, and measurement and evaluation.

**Keywords:** Research and Development; Educational Innovation

## บทนำ

การแก้ปัญหาและพัฒนางานทางการศึกษานั้น จัดเป็นประเด็นใหญ่และสำคัญอย่างยิ่งประเด็นหนึ่งของการบริหารจัดการประเทศสำหรับรัฐบาลทุกยุคสมัย เพราะเหตุว่าการจัดการศึกษานั้นเกี่ยวข้องกับครอบคลุมกับบุคคล หน่วยงานและองค์กรหลายฝ่าย และยังแตกเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้อีกมาก กล่าวคือ ถ้าพิจารณาปัญหาของการจัดการศึกษาตามระดับของการศึกษาสามารถแบ่งเป็นระดับอุดมศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น แต่ถ้าแบ่งตามลักษณะเนื้อหาหรือภาระรับผิดชอบในการจัดการศึกษาก็อาจแบ่งเป็นประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูอาจารย์

สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งหมายถึงการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้เรียนในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาโดยมีสถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นหน่วยงานองค์กรหลักที่รับผิดชอบ ทั้งนี้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน นักการภารโรงและกรรมการสถานศึกษา ดังนั้นการดำเนินงานจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีนักเรียนเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักจึงต้องอาศัยการระดมสรรพกำลังของบุคลากรเหล่านี้เข้ามาร่วมมือรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคลากรหรือแต่ละกลุ่มบุคคล

นอกจากนั้นแล้ว สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ต้องพิจารณาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็คือ ลักษณะของชุมชนหรือพื้นที่ที่สถานศึกษานั้น ๆ ตั้งอยู่ ซึ่งอาจจำแนกลักษณะชุมชนหรือพื้นที่ได้เป็นสามลักษณะ คือ ชุมชนเมือง ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทหรือชานเมืองและชุมชนชนบท ลักษณะของชุมชนที่แตกต่างกันก็จะส่งผลต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (โรงเรียน) ด้วยเช่นกัน

## ความหมายของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

ความหมายของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามีดังนี้

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (Research and Development in Education) เป็นการพัฒนาศึกษาโดยพื้นฐานการวิจัย (Research Based Education Development) เป็นกลยุทธ์หรือวิธีการสำคัญ

วิธีหนึ่งที่น่าิยมใช้ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการศึกษาโดยเน้นหลักเหตุผลและตรรกวิทยา เป้าหมายหลัก คือ ใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา (Education product) อันหมายถึง วัสดุครุภัณฑ์ทางการศึกษา ได้แก่ หนังสือแบบเรียน फिल्म สไลด์ เทปเสียง เทปโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ (เดชกุล มัทวานุกูล, 2565 อ้างถึงใน Borg; 1979; พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 2531)

## ความสำคัญของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาการทดสอบภาคสนามและวิเคราะห์ ข้อมูลที่ใช้จากการทดสอบ ถึงแม้ว่าการพัฒนาสื่อจะประกอบด้วยการศึกษาวิจัยพื้นฐานและการวิจัยประยุกต์เพื่อ จุดประสงค์พื้นฐานในการค้นพบสิ่งใหม่ ในทางตรงกันข้ามเป้าหมายของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาคือ การนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปพัฒนาสื่อให้สามารถใช้ได้ ดังนั้นการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาเป็น ตัวเชื่อมระหว่างการศึกษาวิจัยทางการศึกษาและแบบฝึกหัดทางการศึกษา ซึ่งทำให้สื่อการศึกษาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (เดชกุล มัทวานุกูล, 2562 อ้างถึงในธัญวดี มงคลพันธ์, 2544) ดังนั้นในการบริหารหรือการศึกษาวิจัยที่มุ่ง แก้ปัญหาหรือพัฒนาให้เกิดคุณภาพ เมื่อผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานค้นพบปัญหาและเกิดความตระหนักใน ปัญหาที่จะคิดค้นรูปแบบสื่อหรือรูปแบบการพัฒนาที่เรียกว่านวัตกรรมเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางาน ดังกล่าว โดยที่รูปแบบสื่อหรือรูปแบบการพัฒนาที่คิดขึ้นจะต้องมีเหตุผล หลักการหรือทฤษฎีรองรับ ทั้งนี้อาจ เลือกใช้วิธีการปรับปรุงในสิ่งที่มีผู้อื่นได้ศึกษาหรือเคยใช้ได้ผลในสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเช่นเดียวกันมาก่อน หรืออาจคิดวิธีการขึ้นใหม่ก็ได้ แต่การทำให้รู้หรือมั่นใจได้ว่าวิธีการที่คิดค้นขึ้นนั้นดีหรือไม่ จำเป็นต้องนำมา ทดลองจริง มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อพิสูจน์ว่าสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนางานได้ ถ้าไม่ประสบผลสำเร็จก็ ต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนได้ผลดีสามารถนำไปเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้ทราบหรือนำไปใช้ได้ต่อไป (เดชกุล มัทวานุกูล, 2562 อ้างถึงในธเนศ ขำเกิด, 2540)

การวิจัยและพัฒนาการศึกษา (Research and Development in Education) คือ การพัฒนา การศึกษาโดยอาศัยกระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและตรวจสอบประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งนี้ การใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาการศึกษานั้น ผลผลิตสุดท้ายที่จะพึงได้รับจากกระบวนการวิจัยและพัฒนา การศึกษาก็คือ นวัตกรรมทางการศึกษา (Educational Innovation) ซึ่งสิ่งที่เรียกว่านวัตกรรมทางการศึกษา อาจแบ่งได้เป็นสองประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้ (รัตนะ บัวสนธ์, 2559)

### ประเภทแรก

นวัตกรรมทางการศึกษาแบบนามธรรม นวัตกรรมทางการศึกษาประเภทนี้จะมีลักษณะเป็นหลักการ (Principle) ทฤษฎี (Theory) หรือรูปแบบ (Model) การจัดการศึกษาต่างๆ อาทิ ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา ทฤษฎีภาวะผู้นำทางวิชาการ หลักการจัดการศึกษาแบบโรงเรียนเป็นฐาน (School Base Management: SBM) หลักการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง (Student Center Teaching)

## ประเภทที่สอง

นวัตกรรมทางการศึกษาแบบบูรณาการ นวัตกรรมทางการศึกษาประเภทนี้มีลักษณะเป็นสิ่งประดิษฐ์ เช่น หนังสืออ่านประกอบ ตำราทางวิชาการ ชุดฝึก บทเรียน โมดูล คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และเกมส์ต่าง ๆ เป็นต้น นวัตกรรมทางการศึกษาประเภทนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อช่วยหรือใช้ประกอบการจัดการศึกษาที่รู้จักกันในชื่อสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นไปตามนวัตกรรมทางการศึกษาประเภทแรก ยกตัวอย่างเช่น ถ้านักการศึกษาเชื่อในหลักการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (ซึ่งปัจจุบันนิยมเรียกว่า “ผู้เรียนเป็นสำคัญ”) ก็จะใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นส่วนหนึ่งของอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอน

การพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษาทั้งสองประเภทข้างต้นนั้น จะใช้วิธีการวิจัยและพัฒนาซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ

**ขั้นตอนที่ 1** การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การดำเนินการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนแรกนี้กระทำไปโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจพัฒนานวัตกรรมเพื่อให้ได้ นวัตกรรมทางการศึกษาที่ตอบโจทย์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มผู้ใช้อย่างแท้จริงซึ่งจะทำให้ นวัตกรรมทางการศึกษามีประโยชน์ได้มากที่สุด การดำเนินงานขั้นตอนที่ 1 นี้จึงมีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่อาจใช้ทั้งการสำรวจความคิดเห็นหรือความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและใช้การสำรวจวิเคราะห์จากเอกสารรายงานของหน่วยงานนั้น ๆ

**ขั้นตอนที่ 2** การออกแบบและประเมินคุณภาพ นวัตกรรมทางการศึกษา เมื่อได้ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจากผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 แล้วในขั้นตอนนี้ก็จะนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาประมวลสรุปเข้าด้วยกันแล้วใช้ตัดสินใจพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาซึ่งในขั้นตอนที่ 2 นี้จะประกอบไปด้วยงานย่อย ๆ 3 งานคือ 1) การตัดสินใจเลือกนวัตกรรมทางการศึกษาที่จะพัฒนา 2) การออกแบบและสร้าง นวัตกรรมทางการศึกษาตามแบบและ 3) การประเมินคุณภาพ (เบื้องต้น) ของนวัตกรรมทางการศึกษาก่อนจะนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

ในขั้นตอนย่อยที่ 1) การตัดสินใจเลือกนวัตกรรมทางการศึกษาที่จะพัฒนานั้นจะต้องดำเนินการโดยคำนึงว่าจะ เป็น นวัตกรรมทางการศึกษาประเภทอะไร และ นวัตกรรมทางการศึกษานั้นสอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง (โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้และผู้ถูกใช้นวัตกรรมทางการศึกษา) และมีแนวโน้มจะแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานทางการศึกษานั้น ๆ หรือไม่ หลังจากตัดสินใจเลือกประเภทนวัตกรรมทางการศึกษาแล้วต้องศึกษาคุณลักษณะองค์ประกอบ รวมทั้งทฤษฎีแนวคิดพื้นฐานที่มาของนวัตกรรมทางการศึกษาดังกล่าวอย่างถ่องแท้ เพื่อที่จะดำเนินการในขั้นตอนย่อยที่ 2) การออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาตามแบบ กล่าวคือ เมื่อได้ศึกษารายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาที่จะพัฒนาแล้วก็ดำเนินการออกแบบ (Design) นวัตกรรมทางการศึกษาดังกล่าวให้มีคุณลักษณะองค์ประกอบเป็นไปตามทฤษฎีแนวคิดพื้นฐานที่ระบุไว้แล้วเติมเต็มรายละเอียดให้เป็นไปตามคุณลักษณะองค์ประกอบแต่ละส่วนนั้น ในการออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษานี้ให้ยึดหลักการตั้งคำถามกับตนเองเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของนวัตกรรมทางการศึกษาตามหลักความสัมพันธ์เชิงตรรก (Logical Relation) คือ คำถาม

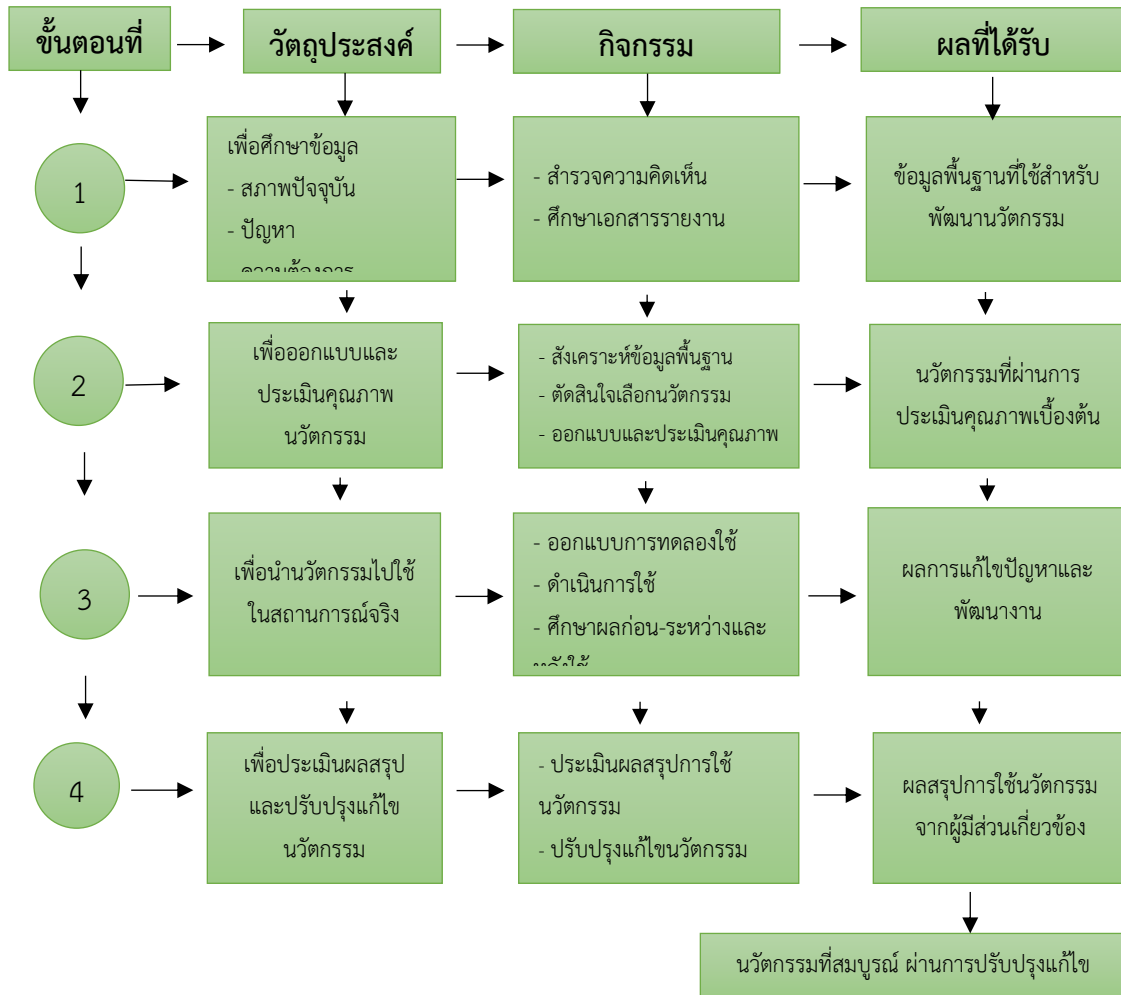
อย่างไร (How) ทำไม (Why) ในแนวนอนจากขวาไปซ้ายหรือในแนวตั้งจากบนลงล่างใช้คำถาม อย่างไร (How) และจากล่างขึ้นบนใช้คำถาม ทำไม (Why)

หลังจากออกแบบสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา รวมทั้งตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของนวัตกรรมทางการศึกษาแล้วก็ต้องนำนวัตกรรมทางการศึกษาที่เสร็จแล้วนี้ไปดำเนินการประเมินคุณภาพ (เบื้องต้น) ตามขั้นตอนย่อยที่ 3 ซึ่งมีวิธีดำเนินการได้หลายวิธี อาทิ การให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนวัตกรรมทางการศึกษาประเภทนั้น ตัดสินใจประเมินความถูกต้อง เหมาะสม หรือความเป็นไปได้ ในการใช้โดยอาจสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นให้ประเมิน หรือใช้วิธีการจัดประชุมสัมมนาให้ผู้เชี่ยวชาญให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญวิพากษ์และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุง นอกนั้นถ้าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาประเภทบูรณาการก็อาจต้องใช้วิธีการตรวจสอบประเมินกับกลุ่มคนขนาดเล็กโดยการทดลองนำร่อง (Try out) แล้วหาค่าดัชนีประสิทธิผลภาพของนวัตกรรมทางการศึกษานั้นๆ ซึ่งอาจใช้เกณฑ์ค่า  $E_1/E_2$  หรือ EI (Effectiveness Index) ก็ได้

**ขั้นตอนที่ 3** การนำนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในสถานการณ์จริง ในขั้นตอนนี้เป็นการนำนวัตกรรมทางการศึกษาที่ผ่านการประเมินตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นแล้ว ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ เพื่อที่จะตรวจสอบว่า นวัตกรรมทางการศึกษาที่สร้างขึ้นนี้สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายได้จริงหรือไม่เมื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง ซึ่งการดำเนินงานในขั้นตอนนี้มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ที่ต้องมีการออกแบบการทดลอง (Design of Experiment) ให้เหมาะสมกับลักษณะและธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมายที่มีอยู่ในสถานการณ์จริงนั้นๆ ทั้งนี้ แบบแผนการทดลองก็มีหลายแบบ แต่ละแบบก็มีข้อดี ข้อจำกัดต่างกัน ซึ่งเป็นหน้าที่ของนักการศึกษาที่จะต้องเลือกใช้แบบแผนการทดลองที่ดีที่สุดภายใต้เงื่อนไขความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุดในการทดลองใช้ ทั้งนี้ในการทดลองใช้นวัตกรรมทางการศึกษา นั้น ควรจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างหลากหลายรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายทั้งก่อน-ระหว่างและหลังใช้นวัตกรรมทางการศึกษาแล้ว นำเสนอข้อมูลให้เห็นภาพการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาอย่างครบถ้วน

**ขั้นตอนที่ 4** การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรมทางการศึกษา ภายหลังจากการนำนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ครบตามระยะเวลาหรือกิจกรรมที่กำหนดแล้วก็ต้องมีการประเมินสรุปภาพรวมผลการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อที่จะได้ทราบข้อเสนอแนะหรือประเด็นต่างๆ ที่เป็นข้อจำกัดอันเกิดขึ้นจากการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรมทางการศึกษานั้นๆ ตามข้อเสนอแนะหรือประเด็นข้อจำกัดดังกล่าว ในการประเมินขั้นนี้ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหลายกับการใช้นวัตกรรมทางการศึกษานั้น ทั้งที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ผู้ถูกใช้นวัตกรรมทางการศึกษาและผู้รับผลกระทบกับการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งวิธีการประเมินก็อาจใช้วิธีการต่างๆ นานา เช่น การประชุมสะท้อนกลับ การใช้แบบสอบถามให้แสดงความคิดเห็น หรือการสัมภาษณ์กลุ่ม เป็นต้น ท้ายที่สุดเมื่อนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขแล้วก็จะทำให้ได้นวัตกรรมทางการศึกษาที่สมบูรณ์

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งจำแนกตามวัตถุประสงค์กิจกรรม และผลที่ได้รับสามารถสรุปเป็นแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ได้ตามภาพประกอบ



แผนภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ ในการวิจัย และพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา  
ที่มา: รัตนะ บัวสนธ์ (2559)

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวทางการวิจัยและพัฒนาการศึกษามากขึ้น จึงขอเสนอตัวอย่างของการ  
พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาด้วยการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาดังนี้

**ตัวอย่างงานวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา**

ชื่องานวิจัย : การพัฒนาหลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เรื่อง พรรณไม้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้น  
ประถมศึกษาปีที่ 5

**วัตถุประสงค์ของการวิจัย**

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเรื่อง พรรณไม้ในท้องถิ่น  
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อการพัฒนาและรับรองร่างหลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเรื่อง พรรณไม้ในท้องถิ่น สำหรับ  
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเรื่อง พรรณไม้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้น  
ประถมศึกษาปีที่ 5

4. เพื่อประเมินรับรองคุณภาพหลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเรื่อง พรรณไม้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

#### วิธีดำเนินการวิจัย

**ขั้นตอนที่ 1** ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเรื่อง พรรณไม้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์ แผนการจัดการเรียนรู้ และอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา และดำเนินการสอบถามเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเรื่อง พรรณไม้ในท้องถิ่นจากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ศึกษานิเทศก์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน ตัวแทนผู้ปกครองและปราชญ์ท้องถิ่นด้านพืชและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์

**ขั้นตอนที่ 2** พัฒนาและรับรองร่างหลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเรื่อง พรรณไม้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้วิจัยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร สวนพฤกษศาสตร์เพื่อรับรองประสิทธิภาพของหลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เรื่อง พรรณไม้ในท้องถิ่น ในวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

**ขั้นตอนที่ 3** ทดลองใช้หลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเรื่อง พรรณไม้ในท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สนใจและตั้งใจเรียน สืบเสาะหาความรู้อย่างเป็นระบบ เกิดกระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นเหตุเป็นผลตามศักยภาพของแต่ละบุคคล นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในการทำกิจกรรมการเรียนรู้

**ขั้นตอนที่ 4** การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เรื่อง พรรณไม้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การประเมินรับรองคุณภาพของหลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเรื่อง พรรณไม้ในท้องถิ่น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้เกณฑ์การรับรองคุณภาพความสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมิน Joint Committee Standards for Educational Evaluation เพื่อประกอบการตัดสินใจนำไปใช้ โดยมีองค์ประกอบของการประเมิน 4 ด้าน คือมาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards)

**ชื่องานวิจัย:** การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์สำหรับวิชา  
แอโรบิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์สำหรับวิชาแอโรบิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์สำหรับวิชาแอโรบิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3. เพื่อประเมินคุณภาพการพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ สำหรับวิชาแอโรบิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

### วิธีดำเนินการวิจัย

**ขั้นตอนที่ 1** เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ สำหรับวิชาแอโรบิกของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร สัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมที่จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ สำหรับวิชาแอโรบิก การสัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนเกี่ยวกับความต้องการและความคิดเห็นในการทักษะความคิดสร้างสรรค์สำหรับวิชาแอโรบิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และแบบสอบถามความต้องการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์สำหรับวิชาแอโรบิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

**ขั้นตอนที่ 2** เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์สำหรับวิชาแอโรบิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์และการสอบถามความต้องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ สำหรับ วิชาแอโรบิกของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในขั้นตอนที่ 1 มาเป็นแนวทางในการดำเนินการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์สำหรับวิชาแอโรบิกของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามรายละเอียดขั้นตอนสรุปรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แอโรบิก ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากกระบวนการคิดสร้างสรรค์ Torrance, Jungs, Wallach Anderson, Osborn, Reilly, Morang และ Hutchinson, Guilford วิธีสอนแบบระดมพลังสมอง (Brainstorming) และทฤษฎีภูตดำ (Auta)

**ขั้นตอนที่ 3** เพื่อประเมินคุณภาพการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ สำหรับวิชาแอโรบิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์สำหรับวิชาแอโรบิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ

**ชื่องานวิจัย :** ผลการใช้วิธีการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

2. เพื่อศึกษาคุณภาพของหลักสูตรท้องถิ่นด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานโดยพิจารณาจากประเด็นดังนี้

2.1 ผลการเรียนรู้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน

2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตที่มีต่อการเรียนรู้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงการ

2.3 การประเมินรับรองคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่นด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ  
**วิธีดำเนินการวิจัย**

**ขั้นตอนที่ 1** การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยดำเนินการดังนี้

1.1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1.2 การสัมภาษณ์บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาในชุมชน ประชาชนชาวบ้าน และผู้นำชุมชนในท้องถิ่น

1.3 การสอบถามความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับสวนอุทยานพนมสวายมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดสุรินทร์

**ขั้นตอนที่ 2** การยกร่างและประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 1) เอกสารหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง วนอุทยานพนมสวาย 2) เอกสารประกอบการเรียนรู้เรื่อง วนอุทยานพนมสวาย 3) แบบวัดผลการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานและ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตที่มีต่อการเรียนรู้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน

**ขั้นตอนที่ 3** การประเมินรับรองคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่นด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ดำเนินการประเมินรับรองคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและด้านการวัดผลประเมินผล ด้วยเกณฑ์การรับรองคุณภาพความสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมิน Joint Committee on Standards for Education ผู้วิจัยดำเนินการประเมินผลระหว่างการใช้หลักสูตรท้องถิ่นโดยการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ การทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้ภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นและสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน

**ชื่องานวิจัย :** การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง การฟอกเส้นไหมด้วยสมุนไพรธรรมชาติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1

**วัตถุประสงค์ของการวิจัย**

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่อง การฟอกเส้นไหมด้วยสมุนไพรธรรมชาติ

2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่อง การฟอกเส้นไหมด้วยสมุนไพรธรรมชาติมีดังนี้

2.1 ประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น

2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น

2.4 ความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น

### วิธีดำเนินการวิจัย

**ขั้นตอนที่ 1** การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดำเนินการดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การพอกย้อมผ้าไหมด้วยสมุนไพรธรรมชาติ

1.2 การสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณะกรรมการสถานศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

**ขั้นตอนที่ 2** การออกแบบและประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น โดยการพัฒนาเอกสารหลักสูตรท้องถิ่น แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจ

**ขั้นตอนที่ 3** การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น ดำเนินการทดลองจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การพอกย้อมผ้าไหมด้วยสมุนไพรธรรมชาติกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนภายหลังการจัดการเรียนรู้ และสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นของครูผู้สอน นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น

**ขั้นตอนที่ 4** การประเมินความเหมาะสมและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น ดำเนินการใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นแบบ CIPP Model โดยบุคลากรมีส่วนเกี่ยวข้องข้อได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

**ชื่องานวิจัย :** การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา

2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา

3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา

4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้ ตามสภาพจริงของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา ด้านความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็นและความสามารถในการประเมินผลตามสภาพจริงในโรงเรียนประถมศึกษา

### วิธีดำเนินการวิจัย

**ขั้นตอนที่ 1** การวิจัย ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเรื่องหลักสูตรฝึกอบรม และการประเมินผลตามสภาพจริง ของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง นำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

**ขั้นตอนที่ 2** การพัฒนา พัฒนาโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยผู้วิจัย อาจารย์ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการฝึกอบรม และด้านการวัดและประเมินผล

**ขั้นตอนที่ 3** การวิจัย ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม คือการนำหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาไปทดลองใช้ กับครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 โดยฝึกอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

**ขั้นตอนที่ 4** การพัฒนา ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม เป็นขั้นตอนการประเมินผลการใช้ หลักสูตรฝึกอบรมในระหว่างการใช้หลักสูตรฝึกอบรมโดยทดสอบความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังการใช้ หลักสูตรฝึกอบรมด้วยแบบทดสอบ และสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรม รวมไปถึงการ ติดตามผลหลังการฝึกอบรมด้วยแบบสอบถามผู้เข้ารับการอบรม

**ชื่องานวิจัย:** รูปแบบกิจกรรมบูรณาการลูกเสือเพื่อส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการสำหรับลูกเสือในโรงเรียน ขนาดเล็ก

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมบูรณาการลูกเสือเพื่อส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของรูปแบบกิจกรรมบูรณาการลูกเสือเพื่อส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการใน ด้านต่อไปนี้

2.1 ผลการประเมินค่านิยมหลัก 12 ประการก่อนและหลังการจัดกิจกรรมบูรณาการลูกเสือ

2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมบูรณาการลูกเสือ

2.3 ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบกิจกรรมบูรณาการลูกเสือเพื่อส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ

### วิธีดำเนินการวิจัย

**ขั้นตอนที่ 1** การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมบูรณาการลูกเสือ เพื่อส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ดำเนินการดังนี้

1.1 การวิเคราะห์เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมบูรณาการลูกเสือ ค่านิยมหลัก 12 ประการ

1.2 การสอบถามความต้องการในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมบูรณาการลูกเสือเพื่อส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ จากผู้บริหารกองลูกเสือและวิทยากรลูกเสือ

**ขั้นตอนที่ 2** การร่างรูปแบบกิจกรรมบูรณาการลูกเสือเพื่อส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ โดยผู้วิจัยพัฒนากิจกรรมบูรณาการลูกเสือ คู่มือการจัดกิจกรรมบูรณาการลูกเสือเพื่อส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ แบบประเมินค่านิยมหลัก 12 ประการ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมบูรณาการ

ลูกเสือและประเด็นการสนทนากลุ่ม สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองคุณภาพรูปแบบกิจกรรมบูรณาการลูกเสือ เพื่อส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ

**ขั้นตอนที่ 3** การทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมบูรณาการลูกเสือเพื่อส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการโดยการทดลองใช้กับลูกเสือในโรงเรียนขนาดเล็ก

**ขั้นตอนที่ 4** การประเมินคุณภาพรูปแบบกิจกรรมบูรณาการลูกเสือเพื่อส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการตามหลักเกณฑ์การรับรองคุณภาพมาตรฐานการประเมิน Joint Committee for Educational Evaluation โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านลูกเสือ

**ชื่องานวิจัย :** รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพชั้นเต็มรูป สำหรับนักศึกษาครูหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่มีความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป สำหรับนักศึกษาครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี)
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป สำหรับนักศึกษาครูหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี)
3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพชั้นเต็มรูป สำหรับนักศึกษาครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี)

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบ ADDIE Model (เดซกุล มัทวานุกูล, 2565 อ้างถึงใน Donald Clark, 2003) โดยมีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่มีความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพชั้นเต็มรูป (Analysis) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) 2 วิธี คือ การศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสนทนากลุ่มกับบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาครู
2. การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูปสำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) (Design) เป็นขั้นนำข้อมูลจากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร แนวทางการพัฒนาวิชาชีพครู ความคิดเห็นและทัศนคติที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพชั้นเต็มรูป มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพชั้นเต็มรูป
3. การประเมินตรวจสอบความเหมาะสมและรับรองคุณภาพรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป (Development) เป็นขั้นการตรวจสอบและรับรองคุณภาพรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูปก่อนนำไปทดลองใช้จริงในสถานศึกษาที่มีนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 5 ที่ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอน

4. ขั้นการทดลองใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นเต็มรูป (Implementation) เป็นการนำรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นเต็มรูปไปใช้ในสถานศึกษาจริงโดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบ (Nonrandomized Control Pretest – Posttest Design) กับนักศึกษาครูกลุ่มทดลองและนักศึกษาครูกลุ่มควบคุม

5. การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นเต็มรูป (Evaluation) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการ 2 ระยะ คือ 1) การประเมินก่อนการทดลองใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นเต็มรูปซึ่งดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 ของการวิจัยและ 2) การประเมินภายหลังการทดลองใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นเต็มรูปโดยศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของความเป็นครูวิชาชีพของนักศึกษาครูกลุ่มทดลองและนักศึกษาครูกลุ่มควบคุมและศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ขั้นเต็มรูปของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

## สรุป

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพนวัตกรรมทางการศึกษาซึ่งมี 2 ลักษณะ ได้แก่ นวัตกรรมประเภทสื่อวัสดุ อุปกรณ์และนวัตกรรมทางการศึกษาประเภทกระบวนการหรือวิธีการ โดยดำเนินการทดสอบในสภาพจริงและทำการปรับปรุงนวัตกรรมทางการศึกษาหลายรอบ จนได้นวัตกรรมทางการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การบริหารหน่วยงานทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาประกอบด้วย 1) การสำรวจ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ 2) การออกแบบพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา 3) การทดลองใช้นวัตกรรมทางการศึกษาซึ่งดำเนินการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพและปรับปรุงเพื่อนำไปทดลองใช้จริง และ 4) การเผยแพร่ นวัตกรรมทางการศึกษา การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามีลักษณะสำคัญได้แก่ การนำความรู้หรือความเข้าใจใหม่ที่สร้างขึ้นมาพัฒนาเป็นตัวแบบใช้งาน เป็นการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการดำเนินการวิจัยอย่างเป็นวัฏจักรด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ ใช้วิธีการผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการวิจัยมุ่งเน้นการตอบสนองต่อผู้ต้องการใช้ผลการวิจัยและพัฒนา นอกจากนี้ผลของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาที่มีคุณค่ามีมูลค่าต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของผู้วิจัย อีกด้วย

## เอกสารอ้างอิง

- กฤษพงษ์ อยู่เย็น. (2561). รายงานการพัฒนารูปแบบกิจกรรมบูรณาการลูกเสือเพื่อส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการสำหรับนักเรียนในโรงเรียนบ้านสีสุก ห้วยโสมง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2. สกลนคร: ศูนย์พัฒนาวิชาการและบริหารจัดการความรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21.
- ชีวิน จินดาโชติ. (2547). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการประเมินผลตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- เดชกุล มัทวานุกุล. (2555). รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นเตรียมรูป สำหรับนักศึกษาครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (ศูนย์นิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เดชกุล มัทวานุกุล. (2562). ปิดกล่องขอลูก. *รวมบทความวิชาการและบทความวิจัย*. สุรินทร์: ส.พันธ์เพ็ญ.
- เดชกุล มัทวานุกุล. (2565). ผลการใช้วิธีการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและวรรณกรรมท้องถิ่น*, 8(2), 283-296.
- ธเนศ ข้าเกิด. (2540). การวิจัยและพัฒนากระบวนการศึกษาที่มีคุณภาพ. *วารสารเทคโนโลยี สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย - ญี่ปุ่น*, 24(13), 156 - 158.
- ธัญวดี มงคลพันธ์. (2544). การพัฒนารายการเทปวิดีโอทัศนฝึกอบรมครูประถมศึกษาเรื่อง รูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2531). การวิจัยและพัฒนาการศึกษา. *รวมบทความที่เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา เล่ม 2*, 11(4), 21-25.
- ภัทรานิษฐ์ พรหมสุรินทร์. (2566). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์สำหรับวิชาแอโรบิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(3), 49 - 66.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2559). การวิจัยแบบไร้กำแพงวิชาการ. *วารสารราชพฤกษ์*, 14 (1), 1-15.
- วรางคณา พรเกาะ. (2565). การพัฒนาหลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเรื่องพรรณไม้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 7(2), 120-133.
- วีรยุทธ ก้อนกั้น. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 9(1), 216 -228.